

jövedelmi korlátozásának, de nincs szignifikáns hatás a szegények támogatása esetében.

A jövedelem növekedésével mindkét területen határozottan csökken a jövedelem-újraelosztás iránti igény. A rossz egészségi állapot növeli a jövedelem-újraelosztás iránti igényt, itt minden bizonnyal motiváló tényező az önérték, hiszen a rossz egészségi állapotúak az újraelosztás haszonélvezői közé tartoznak. Az iskolai végzettséggel erőteljesen csökken a jövedelem-újraelosztás iránti igény. A gyerekesek inkább hívei a gazdagok jövedelme korlátozásának. A nagyobb településektől a kisebbek felé haladva növekszik az újraelosztás iránti igény.

Azt láthatjuk tehát, hogy a jövedelem-újraelosztás iránti igényt, valamint az önkéntes munkavégzést meghatározó tényezők sok esetben ellenkező, máskor viszont egy irányba hatnak. A két tényező közötti korreláció 0 közeli, tehát egymástól független jelenségekről van szó. Így az újraelosztáshoz való viszony nem mindig alkalmas a társadalmi elkötelezettség mérésére.

2.5.1. A közszférában dolgozók elégedettsége

MOLNÁR GYÖRGY & KAPITÁNY ZSUZSA

A köz- és magánszféra közötti választást az elégedettség mérésével köti össze *Luechinger–Stutzer–Winkelmann* (2007) és (2010). A szerzők abból indulnak ki, hogy az alkalmazottak elsősorban individuális tulajdonságaik szerint kerülnek be az egyes szektorokba, élethelyzetük és preferenciáik alapján választanak – ha választhatnak – a különböző szektorok között, és így többletelégedettséghez jutnak. Azt feltételezik, hogy a közsférát egyrészt a kockázatkerülőbbek, másrészt a valamilyen társadalmi küldetés iránt elkötelezettek igyekeznek elsősorban választani, míg a magánszférába inkább azok törekednek, akik számára fontosabb a dinamikus karrier lehetősége. Így a két szféra az eltérő karakterű munkavállalók számára eltérő módon jelentheti a munkahelyi többletelégedettség forrását. A ténylegesen megvalósuló szelekciót és az ehhez tartozó elégedettséget összehasonlítva egy hipotetikus, véletlenszerű eloszlással és az ehhez tartozó elégedettség értékekkel, igazolták, hogy az önszelekció révén nem elhanyagolható mértékű többletelégedettség keletkezik.

A munkahelyválasztás vizsgálata során felmerül a kérdés, hogy a közszférában nem érhetők-e el olyan rejtett előnyök, amelyeket jellegüknél fog-

va közvetlenül nem tudunk felmérni. Az ilyen kérdések megválaszolására kiválóan alkalmas lehet az étellel való elégedettség (más terminológiában a szubjektív jóllét) elemzése. *Luechinger–Meier–Stutzer* (2008) a European Social Survey és a Latinobarometer adatai alapján azt vizsgálta, hogy van-e különbség a köz- és a magánszférában dolgozók szubjektív jólléte között. Ha ugyanis a közszférában dolgozók elégedettebbek életükkel, mint a magánszférában dolgozók, akkor az rejtett, a legális jövedelemben nem megjelenő járadékok meglétére, valamint arra utal, hogy a közszférába bejutás nem csak a képzettségtől és képességektől, hanem a kapcsolatoktól is függ. A nemzetközi összehasonlítás során négy országban (Csehország, Görögország, Lengyelország és Paraguay) találtak 5 százaléknál nagyobb elégedettségkülönbséget a közszférában dolgozók javára. Sajnos Magyarországon nem szerepel az összehasonlításban, mert az általuk vizsgált időszakban nálunk nem tették fel a munkahely tulajdoni jellegére vonatkozó kérdést.

Ezért megnéztük, hogy a szubjektív jóllét terén mi a helyzet Magyarországon. Korábbi cikkünkben (*Molnár–Kapitány*, 2006) arra a következtetésre jutottunk, hogy a háztartási reáljövedelem 2000

és 2002 közötti kiugróan nagy növekedése a várt-nál kevésbé emelte a szubjektív jóllét érzését, elsősorban a magánszférában alkalmazottak körében. Ennek az volt az oka, hogy az érintettek bizonytalannak érezték a növekedés tartósságát, a jövőre vonatkozó kilátásokat. Ugyanakkor a szubjektív jóllét szintjében nem volt szignifikáns különbség a köz- és a magánszférában dolgozók között.

Az akkorihoz hasonló módon a 2005–2006-os adatbázis segítségével is megvizsgáltuk ezt a kérdést, és azt állapítottuk meg, hogy Magyarorszá-

gon sem a közszférában dolgozók összessége, sem ezen belül a köztisztviselők körében nincs eltérés a szubjektív jóllét tekintetében a magánszférában alkalmazottakhoz képest. Ez arra utal, hogy Magyarországon a közszférában történő munkavállalás nem jár szisztematikus rejtett előnyökkel. Az EU-SILC adatfelvétel 2013-as hulláma ismét tartalmazott szubjektív kérdéseket. Amint elérhetővé válik ez az adatállomány, meg tudjuk vizsgálni, hogy az elmúlt években történt-e változás ezen a téren.